

Lotus Notes 7

uživatelská příručka

Luboš Moravec

- Poštovní služby aplikace Lotus Notes
- Práce s dokumenty a objekty
- Přístupová práva a zašifrování Notes aplikace
- Práce s agenty, jejich vytvoření a programovací panel
- Připojení klienta Lotus Notes k síti www

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude **trestně stíháno**.

Používání elektronické verze knihy je umožněno jen osobě, která ji legálně nabyla a jen pro její osobní a vnitřní potřeby v rozsahu stanoveném autorským zákonem. Elektronická kniha je datový soubor, který lze užívat pouze v takové formě, v jaké jej lze stáhnout s portálu. Jakékoliv neoprávněné užití elektronické knihy nebo její části, spočívající např. v kopírování, úpravách, prodeji, pronajímání, půjčování, sdělování veřejnosti nebo jakémkoliv druhu obchodování nebo neobchodního šíření je zakázáno! Zejména je zakázána jakákoliv konverze datového souboru nebo extrakce části nebo celého textu, umístování textu na servery, ze kterých je možno tento soubor dále stahovat, přitom není rozhodující, kdo takovéto sdílení umožnil. Je zakázáno sdělování údajů o uživatelském účtu jiným osobám, zasahování do technických prostředků, které chrání elektronickou knihu, případně omezují rozsah jejího užití. Uživatel také není oprávněn jakkoliv testovat, zkoušet či obcházet technické zabezpečení elektronické knihy.

Copyright © Grada Publishing, a.s.

Copyright © Grada Publishing, a.s.

Obsah

Předmluva	13
Úvod	15
1. Lotus Notes/Domino a týmová spolupráce	17
1.1 Zrození myšlenky	17
1.2 Otcové myšlenky	18
1.3 Verze Lotus Notes/Domino	20
Release 1.0: narození	20
Release 2.0: větší a lepší	22
Release 3.0: Notes pro všechny	23
Release 4.0: nový „kabát“	24
Release 4.5: teorie domina	25
Release 5.0: integrace webu	26
Release 6.0: rychleji, lépe a levněji	28
Release 6.5: každý komunikuje	28
Release 7.0: nové horizonty a novinky	29
Release 8.0: Hannover a realita	32
2. Základy Notes R7	35
2.1 Okno Vítejte a nastavení plochy	36
2.2 Panel záložek a možnosti jeho využití	40
2.3 Hlavní nabídka	42
2.4 Karty oken	44
Uložení stavu okna	44
2.5 Předvolby panelu nástrojů	45

2.6	Uživatelské předvolby	46
	Základy	48
	Mezinárodní	50
	Pošta.....	51
2.7	Zbylé předvolby	54
	Stavový řádek	54
2.8	Program Quick Notes.....	56
2.9	Pracovní plocha	56
3.	Notes aplikace a Notes databáze	59
3.1	Možnosti Notes aplikace	60
	Otevření Notes aplikace	61
	Panely Notes aplikací	62
	Objekty Notes aplikace	63
	Pohledy v Notes aplikaci.....	66
	Úpravy vzhledu pohledu	69
	Kopie pohledu do tabulky	70
	Složky	71
	Práce se složkou a dokumentem ve složce.....	73
3.2	Vlastnosti Notes aplikace.....	74
	Změna názvu	75
	Šifrování.....	75
	Optimalizace Notes aplikace	76
3.3	Vytvoření nové Notes aplikace a její odstranění	76
	Tvorba kopie Notes aplikace	78
	Obnovení a nahrazení návrhu	80
	Odstranění aplikace	82
3.4	Odběr databáze: příjem informací o aktuálních dokumentech	83
	Povolení odběrů.....	83
	Vytvoření odběru.....	84
	Zobrazení odběrů	84
4.	Sdílení informací a Lotus Notes/Domino	85
4.1	Aplikace Knihovna – mini DMS	85
	Použití aplikace.....	87

4.2 Aplikace Diskuse – eSchůzky	91
Použití aplikace.....	92
Aplikace TeamRoom.....	97
Nastavení.....	98
Dokumenty – základní.....	99
Stav práce týmu.....	101
Oznámení týmu.....	102
Zpráva člena týmu.....	103
Kalendář.....	105
Osobní dokumenty.....	106
Vybrané pohledy aplikace.....	107
Závěrem.....	107
5. Adresní knihy	109
5.1 Veřejná adresní kniha, Domino Directory (DD)	109
5.2 Osobní adresní kniha (PAB)	111
Kontakty.....	112
Skupiny.....	116
5.3 Tisk adres kontaktů a skupin	117
Tisk kontaktů jako štítků.....	117
Tisk kompletních dokumentů typu Kontakt nebo Skupina.....	119
Tisk kontaktních informací.....	119
5.4 Upřesnit	120
Pracoviště.....	121
Příklad – nové Pracoviště.....	122
Spojení.....	127
Příklad: nové připojení serveru.....	128
Účty.....	129
Příklad – nový účet.....	131
6. Poštovní služby aplikace Lotus Notes	133
6.1 Otevření poštovní schránky	134
Zpracování pošty sítě internet: POP a IMAP.....	135
Čtení zpráv.....	135
Nepřečtené zprávy: dokumenty.....	136
Ikony navigačního panelu.....	137
Nastavení barev pro došlé zprávy.....	139

6.2 Vytváření zpráv	140
Další způsoby vytváření zpráv	141
Vytváření zpráv pomocí programů Lotus Word Pro a Microsoft Word	143
6.3 Adresování zpráv	144
Výběr adres z adresních knih	144
Ruční zadání adres s využitím průběžného vyplňování	145
6.4 Odesílání zpráv	147
Kontrola pravopisu	149
Podpis zprávy a elektronický podpis	150
Šifrování zprávy	154
Možnosti doručení zprávy	155
6.5 Odpovědi a postoupení zpráv	157
Odpovědi	157
Postoupení	158
6.6 Zdokonalení pošty	159
Hlavičky zpráv	159
Vyhledání zprávy	159
Přesunutí nebo přidání zprávy do složky	160
Nastavení pošty pro dobu nepřítomnosti	161
Filtrování nových zpráv pomocí pravidel	163
Odstranění pošty	167
7. Kalendář – plánování	169
7.1 Otevření kalendáře	170
Vytvoření položky v kalendáři	171
Odstranění položky kalendáře	172
Nastavení výstrahy – upozornění	173
Otevření kalendáře jiné osoby	174
Přístup k plánu – delegování	175
Volný čas – nastavení	176
7.2 Schůzky – plánování a jejich správa	177
Stav pozvaných osob – kontrola	179
Změna plánu – zrušení nebo potvrzení pozvánky	180
7.3 Skupinový kalendář	182
Vytvoření, zobrazení a přidání členů	182

8. Mobilní použití: mobilní uživatelé a replikace	185
8.1 Replika aplikace a off-line režim.....	186
8.2 Tvorba replik Notes aplikace/databáze	187
Vytvoření úplné repliky.....	187
Intervaly mazání	189
8.3 Správa replikace pomocí stránky Replikace	189
Nastavení stránky Replikace pro různá pracoviště.....	191
9. Práce s dokumenty a objekty	193
9.1 Kopírování a vkládání dokumentů.....	193
9.2 Zamykání dokumentů	194
Povolení zamykání dokumentů.....	195
Zamknutí a odemknutí dokumentu	195
Přístup k zamčeným dokumentům	196
9.3 Vlastnosti dokumentu	196
9.4 Objekty v dokumentech	197
Barvy a obrázky na pozadí dokumentů	197
Obrázky v dokumentech	199
Tabulky.....	200
Sekce	201
Aktivační body	202
Připojené soubory.....	204
9.5 Propojení informací	205
Vytvoření propojení s dokumentem, pohledem nebo databází.....	206
Vytvoření propojení s určitým místem v dokumentu	206
Úprava popisného textu propojení.....	207
9.6 Import a export.....	207
Import souborů do dokumentů obsahujících pole ve formátu RTF	207
Import souborů do pohledů	208
Export dokumentů.....	209
Export z pohledů	210
9.7 Formátování textu.....	211
Změny písma	212
Tvorba stylů	212

Seznamy	214
Formátování odstavců pomocí pravítka	215
9.8 Kontrola pravopisu v dokumentech	216
9.9 Vyhledávání informací	217
9.10 Hledání informací v jedné Notes aplikaci	218
Hledání dokumentů v aplikaci na základě stanovených podmínek	218
Skládání podmínek – operátory	219
Tvorba fulltextového indexu	220
9.11 Hledání informací v doméně	222
10. Bezpečnost systému	223
10.1 ID uživatele	224
Přepnutí mezi ID uživatelů	225
Zamknutí aplikace	225
10.2 Přístup k serverům – certifikáty	225
Obnovení certifikátu	227
10.3 Přístupová práva	228
Úrovně přístupu	229
Přidání uživatele do seznamu přístupových práv	230
10.4 Omezení přístupu k lokálním Notes aplikacím/databázím	231
Šifrování existujících lokálních Notes aplikací	231
10.5 Používání veřejných a soukromých klíčů	232
Práce veřejného a soukromého klíče	232
11. Agenti v aplikaci Lotus Notes	235
11.1 Princip agentů	235
11.2 Akce prováděné agenty	236
11.3 Vytvoření agenta	236
Dialogové okno Vlastnosti agenta	236
Programovací panel	237

12. Aplikace Lotus Notes a internet.....	239
12.1 Přímé připojení klienta Lotus Notes k síti WWW	240
12.2 Připojení klienta k síti WWW prostřednictvím serveru Domino	241
12.3 Otevření stránek	241
12.4 Stránky WWW jako záložky	242
12.5 Postoupení webových stránek.....	243
12.6 Sledování webových stránek.....	243
13. Další produkty z dílny IBM	245
13.1 IBM Lotus Sametime.....	245
Real-Time komunikace	245
Mobilní podpora	248
Eliminace bariér	248
13.2 IBM Lotus Connections	249
13.3 IBM Lotus Quickr	249
Rejstřík	251

Předmluva

Motto: „Nic na světě nemá takovou sílu jako nová funkce softwaru, která přišla v pravý čas.“ (Pro potřeby této knihy upravený výrok Viktora Huga, který to snad někdy řekl, a zřejmě trošku jinak.)

Vážení a milí čtenáři,

jsem velmi rád, že se s vámi mám tu čest opět setkat na stránkách další knihy, která se bude věnovat aktuální verzi produktu Lotus Notes/Domino společnosti IBM. Jak už začíná být zvykem, píši tyto řádky o aktuální verzi Lotus Notes R7 (R 7.0.x) v době, kdy už se na počítačích mnoha lidí, kteří tento software znají a jsou jeho „skalní“ fandové, nachází nainstalovaná beta verze s označením R8. A tak se už nyní můžeme společně těšit, že se tato verze brzy dostane do běžného života nás uživatelů informační a komunikační techniky.

Další verze tohoto produktu na obzoru mě utvrzuje v tom, že tento produkt má za sebou nejen bohatou historii, ale před sebou také bohatou budoucnost. Stále se vyvíjí a prochází inovacemi, které naplňují výše uvedené motto.

Jak už jsem psal i ve své předchozí knize, jsem rád, že se s vámi mohu rozdělit o své dlouholeté zkušenosti s produktem Lotus Notes a napomoci vám v hlubším poznání některých vlastností a nabízených funkcí tohoto produktu, který byl ve verzi R7 představen už v měsíci srpnu roku 2005 a dnes ho používáme běžně na našich počítačových stanicích ve verzi R 7.0.x v anglické, ale i české jazykové mutaci. První velkou novinkou verze R7 (přesně R 7.0.2) je, že tato verze se nabízí i uživatelům platformy Mac OS X (10.4 Tiger).

Těm, kterým budou sloužit stránky této knihy k prvnímu seznámení s aplikací Lotus Notes, bych doporučil, aby si knihu otevřeli vždy současně se samotným programem a věci, o kterých si budou číst, zároveň zkoušeli na svých počítačích, a naopak, když si nebudou vědět rady, mohou okamžitě nalistovat danou problematiku v knize a poradit se.

Pro zkušenější čtenáře, kteří už znají a používali nebo používají předchozí verze programu Lotus Notes (R5, R6, R6.5 a nebo dokonce i R7), by kniha měla sloužit jako zdroj ucelených a přehledně sepsaných informací o nových nebo důležitých vlastnostech a možnostech této verze, které mohou být rozšířeny a obohaceny dalšími produkty ze „stáje“ společnosti IBM.

Pojďme tedy společně otočit list a já vám popřeji, abyste na dalších stránkách našli podporu pro jakékoliv své potřeby, a také odpovědi na otázky, které vás mohou při práci v prostředí klienta Lotus Notes napadnout.

Pokud byste někdy v budoucnu potřebovali nějakou další informaci, radu, pomoc, nebo chtěli zakoupit nějaký software firmy IBM či jiného výrobce, můžete se se mnou spojit na těchto e-mailových adresách: lubos.moravec@tempestczech.cz, lmoravec@hotmail.com nebo navštívit stránky firmy TEMPEST a TEMPEST CZECH (<http://www.tempest.eu>).

Poděkování

Zde bych velmi rád poděkoval všem, především však kolegům ve společnosti TEMPEST CZECH s.r.o. a TEMPEST a.s., kteří mě podpořili, ať už přímo nebo nepřímo, při psaní této knihy.

Za to, že nyní držíme tuto knihu v rukách, patří velký dík společnosti AVNET a především kolegyni Marušce Kučerové, která se mnou spolupracovala na částech textů, a kolegovi Petrovi Zátkovi, který se velkou měrou podílel na komunikaci možnosti vzniku této knihy.

Děkuji také svým nejbližším a hlavně Zuzce, kteří měli pochopení pro probdělé noci a pracovní víkendy.

Všem vám patří moje díky!

Luboš M.

Úvod

Otázka: Co znamená, když někdo řekne: „My používáme prostředí Lotus Notes.“

Společnost IBM má svoje produkty rozdělené do tzv. „brands“ („druhů“ neboli „značek“), a jednou z těchto značek je i **Lotus**. Celé názvy dvou základních produktů v tomto „brandu“ jsou **IBM Lotus Notes** a **IBM Lotus Domino**, které společně tvoří technologii typu klient/server.

Klientem je aplikace IBM Lotus Notes (dále také Notes klient) a serverem je aplikace IBM Lotus Domino (dále pouze Domino server). Domino server je aplikace, která nabízí své služby aplikaci Notes klient. Na serveru jsou obvykle uloženy a provozovány Notes aplikace (například poštovní schránky uživatelů nebo workflow aplikace na schvalování došlých faktur), k nimž uživatel přistupuje pomocí klienta Notes, který umožňuje s těmito aplikacemi uživateli komunikovat a pracovat.

Přístup z klienta do aplikace na serveru je možný buď pomocí nativního komunikačního protokolu Notes Remote Procedure Call (NRPC), nebo pomocí dalších internetových protokolů (HTTP, HTTPS, IMAP, POP3...). Nativní protokol NRPC je standardně využit i pro vzájemnou komunikaci mezi Domino servery.

Lotus Notes klient: mezi jeho standardní základní funkce, které nabízí uživateli po instalaci, patří zabezpečení komunikace, uložení, zpracování a sdílení informací pomocí elektronické pošty (e-mail), kalendáře (osobního a skupinových), možnosti plánovat aktivity a rezervovat zdroje, využívat služby adresáře kontaktů, sdílet dokumenty (MS Word, Excel...) v rámci jednoduchých úložišť dokumentů a využití dalších podobných funkcí, které jsou jeho součástí nebo součástí prostředí technologie klient/server. Nespornou a obrovskou výhodou Notes klienta je možnost dostatečně snadno a rychle rozšiřovat tuto základní množinu Notes aplikací o další aplikace, které si vytvoříte sami nebo vám je dodá třetí strana.

Lotus Domino server: jde o robustní aplikační, databázový, webový, poštovní server. Na něm jsou umístěny Notes aplikace, na které přistupují uživatelé pomocí Notes klienta nebo pomocí jiných klientů. Příkladem jiného klienta je webový prohlížeč MS Internet Explorer, Mozilla Firefox a další. Notes aplikace na Domino serveru jsou zároveň aktivní databáze, které se dobře hodí pro správu elektronických dokumentů. Domino server je serverem i mnoha dalších internetových služeb (HTTP, IMAP, POP3, LDAP, NNTP...) a podporuje mnoho dalších otevřených standardů (HTML/XHTML, XML, Java...).

Celé prostředí Lotus Notes/Domino je distribuovaným systémem. Jedna aplikace může být uložena na více serverech. Aktualizace změn informací mezi stejnými aplikacemi na různých serverech se provádí pomocí synchronizace mezi servery, která je zabezpečena službou nazvanou replikace.

Velký důraz v tomto prostředí klient/server je kladen na bezpečnost a zabezpečení informací proti jejich zneužití neoprávněnou osobou nebo třetím systémem. Této problematice se budeme věnovat ve speciální kapitole. Přesto bychom si zde stručně měli říct, že celý systém bezpečnosti je postaven na tzv. ID souborech. Tyto soubory obsahují certifikáty pro přístup na server nebo servery, klíče pro digitální podpis, šifrování a dešifrování informací a další citlivé informace. Díky ID souborům a hierarchické architektuře prostředí je zabezpečení několikaúrovňové a je podobné prostředí vícevrstevných sítí, které propustí jen to, co může být propuštěno.

1.

Lotus Notes/Domino a týmová spolupráce

Když konstatujeme, že Lotus Notes byly u samotného počátku historie „working together“, myslím, že se vůbec nespleteme a hned v následujících řádcích této kapitoly si toto tvrzení společně dokážeme. V příštím roce oslaví program Lotus Notes vlastně takové malé kulaté výročí. Ano, bude to už pětatřicet let od vytvoření produktu, na němž jsou založeny.

1.1 Zrození myšlenky

Prvotní ideu programu Lotus Notes a obecně produktů podporujících týmovou spolupráci můžeme nalézt na University of Illinois v Computer-Based Education Research Laboratory (CERL). Právě tam v roce 1973 vznikl program s názvem **PLATO Notes**. Jedinou funkcí této aplikace bylo označit chybovou zprávu (chybové hlášení) uživatelským ID, časem a vytvořením zabezpečeného souboru, aby ho jiní uživatelé nemohli vymazat. Zaměstnanci servisního oddělení měli za úkol řešit oznámené chybové zprávy, odpovídat na ně. Šlo o jeden z prvních typů zabezpečené komunikace mezi uživateli.